

dr hab. Grzegorz Gudzbeler

Warszawa, 15 grudnia 2024 r.

Uniwersytet Warszawski

RECENZJA

działalności dydaktycznej, organizatorskiej, popularyzującej naukę
oraz dorobku naukowego
Pana dra Marcina Strzelca

1. Podstawa wykonania recenzji

Podstawą wykonania niniejszej oceny jest Uchwała Rady Dyscypliny Naukowej „Nauki o Bezpieczeństwie” Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego Nr 78/RDN NoB/2024 z dnia 30 października 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. Marcinowi Strzelcowi

2. Sylwetka Habilitanta

Marcin Strzelec urodził się w 1979 roku w Poznaniu, jest absolwentem I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Kaliszu. W 2003 roku ukończył studia na Wydziale Fizyki Technicznej, Informatyki i Matematyki Stosowanej Politechniki Łódzkiej, uzyskując tytuł magistra inżyniera informatyki ze specjalizacją w zakresie sieci i systemów informatycznych. W 2015 roku uzyskał stopień doktora nauk społecznych na Wydziale Pedagogiki Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, broniąc rozprawę pt. „E-learning w kształceniu i doskonaleniu zawodowym funkcjonariuszy Służby Więziennej”. Jest absolwentem studiów MBA na Collegium Humanum, które ukończył w 2020 roku. Marcin Strzelec rozpoczął karierę zawodową w Służbie Więziennej w 2003 roku jako pracownik cywilny. W 2004 roku został funkcjonariuszem Służby Więziennej, a 29 czerwca 2005 roku uzyskał stopień podporucznika SW. Przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej, poczynając od kierownika zakładu Technologii Informatycznych i Edukacyjnych, poprzez stanowisko zastępcy komendanta Centralnego Ośrodka Kształcenia Służby Więziennej, po

stanowisko Rektora Wyższej Szkoły Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie (w 2018 roku). Od 19 grudnia 2017 roku pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. 1 stycznia 2019 roku objął stanowisko rektora-komendanta Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości (SWWS). W lutym 2021 roku otrzymał stopień generała Służby Więziennej. W marcu 2023 roku przeszedł na emeryturę. Sumarycznie w Służbie Więziennej służył 19 lat.

Marcin Strzelec został odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi (2021), Złotą Odznaką „Za zasługi w pracy penitencjarnej” (2022) oraz Odznaką „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu” (2022).

Jego działalność zawodowa koncentrowała się na modernizacji systemu kształcenia w Służbie Więziennej, wprowadzaniu nowoczesnych technologii edukacyjnych oraz współpracy międzynarodowej w zakresie edukacji służb mundurowych.

Marcin Strzelec jest aktywnym uczestnikiem życia naukowego. Aktywność ta obejmuje m.in. organizację konferencji naukowych, uczestnictwo w komitetach naukowych i organizacyjnych wydarzeń naukowych, uczestnictwo w radach naukowych organizacji krajowych i międzynarodowych.

Habilitant posiada 20 publikacji i 67 cytowań w bazie Google Scholar. Nie posiada żadnej publikacji w bazie Scopus. 5 z tych publikacji można jednoznacznie przypisać do obszaru nauk o bezpieczeństwie. Pozostałe publikacje dotyczą tematyki edukacji, w tym zdalnego kształcenia, ale ich bezpośrednie powiązanie z naukami o bezpieczeństwie jest ograniczone. Przykładem mogą być publikacje dotyczące transformacji edukacji zdalnej i rozwoju technologii. Są one ważne dla teorii dydaktyki, ale nie wpisują się wprost w problematykę bezpieczeństwa.

Najbardziej cytowana publikacja, posiadająca 18 cytowań w bazie Google Scholar - "The keys to clean energy technology: Impact of environmental taxes on biofuel production and consumption" zawiera analizy wpływu podatków środowiskowych na produkcję i konsumpcję biopaliw. Zaprezentowane rozważania koncentrują się na relacjach między polityką fiskalną (np. podatkami środowiskowymi) a rozwojem technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii, w szczególności biopaliwami. Habilitant nie posiada publikacji w renomowanych czasopismach indeksowanych w bazach Scopus czy Web of Science, co znacząco ogranicza znaczenie dorobku w kontekście międzynarodowym.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie Habilitant wskazuje monografię: pt. "Optymalizacja systemu budowania kompetencji kadry Służby Więziennej w zakresie bezpieczeństwa publicznego" (2022), wydaną przez opublikowaną przez Szkołę Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości.

Monografia Marcina Strzelca pt. "Optymalizacja systemu budowania kompetencji kadry Służby Więziennej w zakresie bezpieczeństwa publicznego" (2022) stanowi próbę zaprojektowania procesu kształtowania kompetencji funkcjonariuszy Służby Więziennej w kontekście bezpieczeństwa publicznego.

Autor prezentuje wyniki badań, które prowadził jako element międzynarodowego projektu badawczego "Pilotażowe kompleksy penitencjarne", realizowanego we współpracy ze Szkołą Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie oraz Norweską Akademią Kształcenia Służb Penitencjarnych w Lillestrom. Projekt realizowany przez Centralny Zarząd Służby Więziennej we współpracy z norweskimi partnerami, w tym Norweską Akademią Kształcenia Służb Penitencjarnych w Lillestrom (KRUS) finansowany był z Norweskiego Mechanizmu Finansowego w latach 2014–2021. Jego wartość wyniosła ponad 56 milionów euro. Celem projektu była budowa nowoczesnych kompleksów penitencjarnych. W projekcie uwzględniono również modernizację systemu szkolenia kadry Służby Więziennej. Programy szkolenia miały być opracowywane we współpracy z partnerami norweskimi.

Badania, których wyniki zostały zaprezentowane w monografii mają charakter pozwalający na wydzielenie ich od pozostałych prac realizowanych w ramach projektu co pozwala na przypisanie ich autorstwa Habilitantowi. Jednak w zastosowanych w monografii zapisach znajdują się elementy, które mogą budzić pewne wątpliwości. W obszarze, w którym Habilitant prezentuje założenia badawcze znajdują się zapisy wskazujące, że w procesie ich projektowania brało udział więcej osób „W sytuacji sprzecznych opinii praktyków i teoretyków uznaliśmy...”, następnie w opisie realizowanego procesu badawczego „Kierując się tymi przesłankami, w opisie każdej roli zawarliśmy...”. Należy pamiętać, że cele projektu badawczego realizowanego przez interdyscyplinarne, międzynarodowe zespoły naukowe reprezentujące różne instytucje naukowe były zbieżne z celami badań zaprezentowanych w monografii. Precyzja wskazania działań realizowanych samodzielnie przez Autora oraz opisu innych konfiguracji zespołów badawczych i roli w nich Habilitanta jest kluczowa dla oceny. Świadomość tego faktu powinna być i jest wśród naukowców oczywista.

Monografia składa się ze wstępu (Trzy oblicza SW), 10 rozdziałów, zakończenia, bibliografii załączników oraz spisów. Liczy 337 stron, z czego 32 to bibliografia, załączniki i spisy. Literatura to 197 pozycji, akty normatywne 35 pozycji, źródła internetowe to 29 pozycji. Większość pozycji bibliografii to źródła polskie - 140 pozycji. Są one na odpowiednim poziomie aktualności, 80 z nich zostało opublikowanych po 2011 roku, z czego 15 po 2020 roku. Merytorycznie dobór bibliografii nie budzi zastrzeżeń.

W monografii brakuje wyraźnie i formalnie wskazanych poszczególnych elementów założeń badawczych. W rozdziale „Badania jakościowe”, podrozdziale „Analiza dokumentów”, na stronie 104 autor wskazuje, że „Celem prowadzonej analizy jest uzyskanie konkretnych danych o funkcjonowaniu ról społecznych funkcjonariuszy SW...”. We wstępie wskazuje natomiast „Biorąc pod uwagę przedstawioną w niniejszym opracowaniu problematykę, można żywić nadzieję, że zawarte w poszczególnych rozdziałach treści i wnioski powinny dać odpowiedź na pytanie o perspektywiczny stan kompetencji Służby Więziennej do realizacji zadań, w tym obronnych w Polsce oraz kierunku, w jakim należy doskonalić proces tych przygotowań.”. Można zatem wskazać, że przedmiotem badań, chociaż w monografii nigdzie nie zostało to formalnie wskazane jest analiza luki kompetencyjnej funkcjonariuszy Służby Więziennej w kontekście pełnionych przez nich ról zawodowych, wymagań formalnych oraz ich wpływu na wyzwania bezpieczeństwa publicznego. Autor nie definiuje również formalnie celów prowadzonych badań. W rozdziale „Założenia badawcze” na stronie 83 wskazuje, że „W związku z realizacją badań związanych z opisaniem luki szkoleniowej konieczne jest postawienie diagnozy obecnego stanu kompetencji funkcjonariuszy w ujęciu systemowym, uwzględniającym charakterystykę ich ról zawodowych, w tym wyzwań związanych z bezpieczeństwem publicznym”. Można przyjąć, że jest to element głównego celu procesu badawczego. Druga część została przedstawiona w tym samym rozdziale w następującej postaci – „Następnym krokiem jest opisanie tychże ról z uwzględnieniem elementów ochrony dynamicznej, która ma być wprowadzana w Służbie, oraz kwestii bezpieczeństwa publicznego, związanej z funkcjami pełnionymi przez funkcjonariuszy”. Każdy z tych zapisów posiada zarówno zalety jak i wady. W przypadku pierwszej części autor nie określa jednoznacznie zakresu badań ani ich zamierzonego rezultatu. Sformułowanie „opisanie luki szkoleniowej.” jest zbyt wąskie. Nie wiadomo, czy celem jest wyłącznie identyfikacja luki, czy również propozycja jej zniwelowania. W przypadku drugiej części autor sugeruje pewien proces, lecz nie precyzuje ostatecznego jego rezultatu. Określenie „opisanie tychże ról” jest niewystarczające. Analiza wyłącznie tych zapisów nie pozwala na odpowiedź

czy chodzi o stworzenie modelu, porównanie, czy wypracowanie rekomendacji. Oczywiście w dalszej części monografii można uzyskać odpowiedź na te pytania. Nie zmienia to faktu, że ta część założeń badawczych nie posiada odpowiedniej, czytelnej i formalnej postaci. Przy takim braku precyzji utrudniona jest ocena czy wskazane dalsze elementy założeń badawczych i tym samym dalsze elementy procesu badawczego mogą pozwolić na realizację celów. Trudno jednoznacznie ocenić również zapis „Wobec braku szerszych badań w tym obszarze postawiono następujące pytania badawcze...”. Czy oznacza on pewną formę ograniczeń badawczych wynikających z brakiem dostępnej literatury? To Habilitant prowadzi badania naukowe, które nie muszą opierać się wyłącznie na dostępnej literaturze i mieć de facto charakter odtwórczy. Autor definiuje problemy badawcze, wskazując, że są to „typowe pytania badawcze”. Habilitant z pewnością zna różnice pomiędzy problemem badawczym a pytaniem badawczym dotyczące m.in. funkcji i roli w badaniach naukowych. Tym samym można przyjąć, że intencjonalnie nie definiuje problemu/problemów badawczych, które w ramach badań naukowych planuje rozwiązać. Należy to uznać za błąd. Habilitant definiuje następujące pytania badawcze:

1. Jakie role zawodowe możemy opisać na podstawie systemu Służby Więziennej RP?
2. Jakie misje, zadania, wymogi formalne oraz KPI charakteryzują każdą z nich?
3. Jakie profile kompetencyjne należy przyjąć dla każdej z ról?
4. W jakiej mierze role zawodowe odzwierciedlają wyzwania i zagrożenia z obszaru bezpieczeństwa publicznego?

Ocena tego, czy odpowiedź na zdefiniowane pytania badawcze pozwala na osiągnięcie celów badań wymaga szczegółowej analizy. Zagadnienia zawarte w pytaniach 1,2 i 3 pozwalają na realizację celu pierwszego, natomiast w pytaniach 1, 2, 3 i 4 odnoszą się również do celu drugiego. Odpowiedzi na pytania badawcze umożliwiają systemową diagnozę stanu aktualnego, określenie wymagań i luk kompetencyjnych oraz ujęcie zagadnień związanych z ochroną dynamiczną i całokształtem bezpieczeństwa wewnętrznego. Tym samym odpowiedź pozytywna nie budzi wątpliwości.

Kolejnym elementem wymagającym wyjaśnienia jest ogólność pytań badawczych. Przykładowo odpowiedź na pytanie badawcze „W jakim stopniu role zawodowe odzwierciedlają wyzwania bezpieczeństwa publicznego?” wymaga szczegółowych danych empirycznych. Nie zostały one właściwie zaprezentowane w monografii. Tym samym

zaprezentowane wnioski nie posiadają odpowiednio podbudowanego materiałem badawczym uzasadnienia. Brakuje również jasnego powiązania między danymi zgromadzonymi za pomocą ankiet, a konkretnymi propozycjami działań ukierunkowanymi na eliminację luki kompetencyjnej.

W monografii autor zrezygnował ze zdefiniowania hipotez. Autor wskazuje za Albertem W. Maszke, że „nie zawsze jednak uzasadnione i konieczne jest formowanie hipotez, chociaż niektórzy uważają, że bez stawiania hipotez nie byłoby rozwoju nauki. W badaniach mających na celu poznanie jakiegoś stanu rzeczy lub dokonanie jego opisu wysuwanie hipotez jest zbędne, gdyż badacz poszukuje odpowiedzi typu «jak jest», «jak się rzeczy mają», a nie dąży do odkrywania nowych związków między zmiennymi”. Dodaje, że „W sytuacji sprzecznych opinii praktyków i teoretyków uznaliśmy również, że lepiej w badaniu nie przyjmować założeń teoretycznych w postaci hipotez, ponieważ każda hipoteza to logiczny wniosek z teorii, który się odnosi do dającego się zaobserwować stanu rzeczy”. Jednocześnie przyjmuje, że „Założenie takie wydają się uzasadnione, gdyż zastosowanie w badaniach strategii jakościowej pozwala na podejmowanie problemów mało znanych, które badacz bardziej przeczuwa, niż o nich wie, a taka sytuacja uniemożliwia stawianie precyzyjnych hipotez. Nie można bowiem ich formułować, jeżeli badane zagadnienie jest mało znane”. Rzeczywiście cele badań mają w swoich sformułowaniach słowo „opis”. Jednak przyjęcie, że jest on wyłącznym elementem mniej lub bardziej formalnie określonych celów osiągniętych w wyniku przeprowadzonych badań jest nieprawidłowe. Oznaczałoby również, że przeprowadzone badania mają niezwykle mało istotne znaczenie dla nauk o bezpieczeństwie. Autor realizuje znacząco więcej działań niż tylko poznanie i opisanie fragmentu rzeczywistości. Jednocześnie każdy element zawarty w sformalizowanych pytaniach badawczych jest „dającym się zaobserwować stanem rzeczy”, a zagadnienia w nich zawarte nie są „mało znane” lecz obecne różnym stopniu w literaturze. Tym samym brak zdefiniowania hipotez należy potraktować jako mało istotny błąd.

Kolejnym zagadnieniem jest dobór właściwej metodologii. W procesie badawczym Autor zastosował jako podejście metodologiczne sekwencyjny model transformacyjny. Jednocześnie zastosował paradygmat humanistyczno-hermeneutyczny. W kontekście paradygmatu należy przyznać, że jest to wartościowa i stosowana w badaniach naukowych kombinacja pozwalająca na osiągnięcie efektów synergii. Metody empiryczne w tym przypadku pozwalają na pewnego rodzaju uogólnienia podczas gdy metody hermeneutyczne pozwalają na szczegółowe i indywidualne wnioski i oceny. Jednoczesne badanie aspektów subiektywnych i obiektywnych pozwala na osiągnięcie lepszych wyników. Natomiast

zastanawiające jest sformułowanie, że „W przyjętym założeniu badawczym dane jakościowe i ilościowe będą zbierane i analizowane równocześnie. Nie nadamy priorytetu komponentowi ilościowemu lub jakościowemu, ale będziemy je traktować równoważnie”. Pojawia się pytanie, gdzie w takim razie zastosowany został sekwencyjny model transformacyjny? Charakteryzuje się on tym, że badania prowadzone są w odpowiedniej kolejności, a etapy badań są wzajemnie powiązane i zależne. Dalej jednak Autor wskazuje „w większości badań społecznych metody jakościowe i ilościowe raczej są zestawiane niż łączone, a w konsekwencji proces badawczy przebiega niezależnie (równoległe lub sekwencyjnie)”. To jest kolejny element wymagający sprecyzowania. Jeżeli procesy badawcze przebiegają niezależnie to nie może być mowy o „sekwencji”. Autor w prowadzonych badaniach wykorzystał wyniki badań przeprowadzonych techniką analizy dokumentów oraz metodami sondażowymi – techniką wywiadu i ankiety. Technika ankiety zastosowana jako główne źródło danych ilościowych o charakterze subiektywnym. W ankiecie wzięło udział 900 funkcjonariuszy. Struktura próby badawczej prezentowała się następująco: „zdecydowaną większość (68,3%) stanowili mężczyźni, a nieco ponad 1/3 (31,3%) kobiety”, „najliczniejszą grupę stanowili badani ze stażem pracy w przedziale 10–15 lat (27,4%), a w dalszej kolejności badani ze stażem pracy do 5 lat (26,8%)”. Respondenci, którzy brali udział w badaniu, to osoby z kilkunastu jednostek organizacyjnych Aresztów Śledczych, Zakładów Karnych lub innych jednostek, takich jak: Centralny Zarząd SW, Okręgowy Inspektorat SW, Uczelnia SW, ośrodek szkolenia SW, ośrodek doskonalenia kadr SW. Próba wydaje się reprezentatywna zarówno pod względem ilości respondentów jak również struktury. Służba Więzienna aktualnie to około 27-28 tysięcy funkcjonariuszy. Próba stanowiąca więc około 3,2% populacji generalnej jest wartością właściwą pod warunkiem jej losowego doboru. Struktura płci w SW wygląda następująco: około 74% stanowią mężczyźni natomiast kobiety około 26%. W większości jednostek ponad 67% funkcjonariuszy nie ukończyło 40 lat, a 85% załogi służy w Służbie Więziennej krócej niż 15 lat. Tym samym próbę badawczą do badań ankietowych należy uznać za właściwą. Zaprezentowano również dane uzyskane techniką wywiadu, która została zastosowana w grupie 40 wyselekcjonowanych respondentów. W przypadku badań jakościowych, takich jak wywiady pogłębione, próba zwykle jest mniejsza i celowo dobrana. Autor starannie przedstawił próbę badawczą wskazując konkretne zajmowane stanowiska. Celem badania było „zbudowanie opisów ról oraz profili kompetencyjnych dla nowo budowanych pilotażowych kompleksów penitencjarnych”. Tym samym zasadne wydawało się wybranie osób pełniących służbę w różnych pionach i na różnych stanowiskach. W próbie badawczej najmniejszą ilość osób stanowiły te zajmujące średnie szczeble kierownicze. 15 – kierownicy wyższego szczebla,

6 – średni szczebel i 18 – „zwykli” pracownicy. W monografii Autor nie podaje aktualnej struktury zatrudnienia w SW z podziałem na 3 grupy: wysokie kierownictwo, średni szczebel kierowniczy i zwykli pracownicy, ale należy przyjąć, że zdecydowanie odbiega on od struktury próby badawczej dobranej na potrzeby wywiadów. Standardowo w służbach mundurowych w Polsce proporcje rozkładają się: 1-2%, 10-15% i 83-89%. Habilitant nie wyjaśnił skąd te różnice, pomimo tego, że próba była dobrana celowo. Ten brak utrudnia ocenę przydatności wyników przeprowadzonych badań. W modelu sekwencyjnym to poważny problem, gdyż wyniki wywiadów determinowały dalszy proces badawczy.

W rozdziale pt. „Rola zawodowa i profil kompetencyjny” Habilitant prezentuje wyniki badań zaprojektowanych i przeprowadzonych przez zespół badawczy. Nie sposób jest wskazać który z elementów badań przeprowadzony został przez Autora monografii. W treści pojawiają się stwierdzenia: „Doświadczenie zespołu badawczego oraz wiedza ogólna z zakresu zawodoznawstwa kierowały nas w stronę przekonania, że badania należy rozpocząć od określenia ról zawodowych, „Zgodnie z propozycją przewodniczącego zespołu uznano...”, czy „W wyniku analizy porównawczej postanowiono opracować...”. Oczywiście Habilitant nie musiał sam zaprojektować i przeprowadzić wszystkich badań opisanych w dziele, jednak na potrzeby oceny jego własnego, oryginalnego wkładu oraz jego niezależności naukowej niezbędne jest precyzyjne wskazanie zakresu wykonanych prac. W ocenianej monografii trzeba się tego domyślać.

Osiągnięcie celów szczegółowych, takich jak opisanie ról zawodowych czy identyfikacja luki kompetencyjnej było możliwe w oparciu o zastosowane założenia i metody badawcze. Jednak bardziej złożone cele, takie jak optymalizacja systemu kompetencji, wymagają znacząco szerszego rozpoznania i analizy, której w monografii zabrakło. Na przykład, choć wskazano misje i zadania ról zawodowych, nie zaproponowano konkretnego modelu szkolenia oraz metod wdrożenia. Byłby to bezpośredni, utylitarny rezultat tych badań.

Dodatkowo w monografii zaprezentowano jeszcze jedne wyniki badań sondażowych prowadzonych techniką ankiety. W badaniu wzięło udział 47 studentów Norweskiej Akademii Kształcenia Służb Penitencjarnych (KRUS), przygotowujących się do pracy w zakładach karnych. Próba badawcza była niewielka. Znacząco ogranicza to reprezentatywność wyników w odniesieniu do całej populacji funkcjonariuszy. Ponadto, wybór studentów KRUS jako grupy badawczej spowodował, że wyniki bardziej odzwierciedlają perspektywy osób znajdujących się w procesie edukacji niż doświadczonych funkcjonariuszy. Brakowało zróżnicowania regionalnego i demograficznego w próbie, co również wpływa na ograniczenie możliwości

formułowania wniosków. W związku z tym wyniki tego badania mogą być traktowane wyłącznie jako materiał wstępny do bardziej rozbudowanych badań.

Podsumowując monografia jest skonstruowana spójnie. Zastosowane założenia dotyczące procesu badawczego w tym metodologia są na właściwym poziomie, chociaż wydaje się, że pewne jej elementy można było zaprojektować skrupulatniej. Mocną stroną jest ocena uzyskanych danych w tym zastosowany aparat ilościowy na bardzo dobrym poziomie. Dodatkowo wyniki badań posiadają istotne znaczenie w kontekście utylitarnym. Dostarczają praktycznych wskazówek dla doskonalenia kompetencji kadry Służby Więziennej. Może to mieć wpływ na efektywność działań i poziom bezpieczeństwa publicznego w tym obszarze.

Tematyka budowania kompetencji w Służbie Więziennej jest często prezentowana w literaturze. Wpisuje się w szeroko omawiane zagadnienia związane z identyfikacją i eliminacją luk kompetencyjnych funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz z koniecznością doskonalenia zawodowego w tym środowisku. Wyniki badań naukowych prezentowanych w tego typu pracach zazwyczaj dotyczą potrzeb szkoleniowych, wdrażania nowoczesnych metod zarządzania oraz poprawy efektywności. Wyniki niektórych z badań zaprezentowanych w monografii dra Strzelca w kontekście istniejącej literatury nie są nowatorskie. Prace poruszające podobne problemy, takie jak: *Czarkowski, J., Rogozińska-Mitrut, J. i Soboń, J. (2023). „Wyzwania dla systemu penitencjarnego w kontekście kształtowania kompetencji kadry więziennej”*, czy *Czarkowski, J., Gwoździwicz, S., Łyszkowska, E. i Strzelec, M. (2023). „Zarządzanie Służbą Więzienną oparte na ochronie dynamicznej z wykorzystaniem luki kompetencyjnej”* i wiele innych, szczegółowo prezentują te kwestie. Jednocześnie monografia dra Strzelca wprowadza pewne nowatorskie koncepcje i rozszerza pola wiedzy w tej dziedzinie. Pomimo braku wyraźnej przełomowości, oceniana monografia ma swoje mocne strony. Przede wszystkim podejmuje próbę praktycznego zastosowania koncepcji badawczych do optymalizacji systemu szkolenia funkcjonariuszy, co może być użyteczne dla decydentów i praktyków związanych z zarządzaniem w jednostkach penitencjarnych. W zakresie wpływu na rozwój wiedzy monografia wydaje się mieć niestety ograniczone oddziaływanie wynikające z braku aktualnych cytowań w dostępnych bazach nauki.

4. Ocena dorobku naukowego

Analizując wykaz osiągnięć Dr. Marcina Strzelca, można zauważyć, że jego aktywność publikacyjna była zróżnicowana w ostatnich latach. Najwięcej publikacji opublikował w roku

2022, który był najbardziej produktywnym okresem w jego karierze naukowej – w tym czasie ukazało się 7 prac. Wcześniej, w 2020 roku, opublikował 6 prac, co również wskazuje na wysoki poziom aktywności. W latach 2019 oraz 2021 liczba opublikowanych prac wynosiła odpowiednio 2 i 4. Natomiast w 2023 roku opublikował 3 prace. Taki rozkład wskazuje na wzrost aktywności naukowej w latach 2020–2022. Jest to istotne w ocenie dorobku Habilitanta, ponieważ pokazuje wyraźny trend wzrostowy. Dr Strzelec rozwija się naukowo i rozwój ten jest coraz bardziej intensywny. Może mieć to związek z zakończeniem pewnego etapu pracy zawodowej i koncentracją na karierze naukowej, co jest dobrą prognozą w zakresie dalszych poczynąń habilitanta.

5. Inne publikacje naukowe

Dr Strzelec jest współautorem 3 monografii z czego jedna ma charakter raportu ze współpracy realizowanej pomiędzy 2 instytucjami, autorem 17 rozdziałów w monografiach naukowych. W 6 monografiach był członkiem zespołu redakcyjnego, jest również autorem 15 artykułów. Nie jest to dorobek imponujący jednak solidny. Jego słabością jest brak umiędzynarodowienia na odpowiednim poziomie i niski poziom wskaźników bibliometrycznych. Należy jednak pamiętać, że nie są to jedyne wskaźniki determinujące jakość badań naukowych i ich poziom nie jest elementem dyskwalifikującym.

6. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki

Habilitant brał udział w pracach 6 zespołów projektowych. Dwa z nich realizowały projekty międzynarodowe o charakterze edukacyjnym finansowane ze środków grantów norweskich. Dr. Strzelec pełnił funkcję kierownika jednego z nich. Jeden projekt miał charakter wdrożenia rozwiązania dotyczącego edukacji zdalnej na potrzeby Polskiego Związku Łowieckiego. 3 pozostałe miały wyraźny charakter naukowy, jednak brak jest informacji czy finansowanie zostało udzielone w ramach procedury konkursowej i w jakim konkursie lub programie. Jest to kluczowe, ponieważ w pewien sposób pozwala na ocenę jakości i istotności projektów naukowych. Podsumowując dorobek Habilitanta w tym obszarze nie jest wyjątkowy, jednak pozwala na ocenę, że posiada on doświadczenie w realizacji przedsięwzięć naukowych i edukacyjnych w międzynarodowych zespołach. Habilitant nie przedstawił żadnych danych pozwalających na kompleksową ocenę jego dorobku dydaktycznego. Analiza przebiegu kariery zawodowej wskazuje, że ten dorobek powinien być na poziomie dobrym, ponieważ Habilitant

realizował zadania n.in. jako: funkcjonariusz SW realizujący zadania dydaktyczne (2023-2024), czy nauczyciel akademicki w Akademii Pedagogiki Specjalnej (2016-2017). Oznacza to w praktyce również konieczność opracowywania materiałów dydaktycznych, chociaż ich ilości dr Strzelec nie przedstawił. Dodatkowo pełnił funkcję promotora prac licencjackich (4 szt.) w Wyższej Szkole Wymiaru Sprawiedliwości, w której pracował w latach 2019-2023. Pełnił również rolę promotora pomocniczego w 2 przewodach doktorskich (Wojskowa Akademia Techniczna, WSB w Dąbrowie Górniczej). Tym samym należy uznać, że jego dorobek dydaktyczny jest na poziomie dostatecznym.

W ramach działalności organizatorskiej i popularyzatorskiej Habilitant ma solidne osiągnięcia. Był członkiem komitetów naukowych lub organizacyjnych w 26 konferencjach naukowych. Znacząca ich część to konferencje międzynarodowe z czego część odbywała się poza granicami kraju. Również w 26 konferencjach uczestniczył aktywnie jako prelegent. Jest lub był członkiem komitetów redakcyjnych w 2 czasopismach. Recenzentem w 7 czasopismach. Członkiem jednej organizacji naukowej o charakterze międzynarodowym. Oceniał wnioski o finansowanie badań na poziomie magisterskim i niższym. Był członkiem 2 rad naukowych oraz pełnomocnikiem MS. Wykonał również 6 ekspertyz na potrzeby zespołów resortowych. Odbył 2 staże naukowe (powyżej 2 miesięcy w tym jeden zagraniczny (Ukraina). Podsumowując znacząca ilość oraz dobra jakość realizowanych działań w tym obszarze pozwala na uznanie jej jako odpowiedniej na tym poziomie naukowym.

7. Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę wszystkie przedstawione aspekty dorobku naukowego dra Marcina Strzelca należy stwierdzić, że posiada on właściwe kompetencje badawcze. Jego badania wnoszą wkład w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. Wskazane do oceny dzieło jest na odpowiednim poziomie naukowym. Dokumentuje kompetencje Habilitanta w zakresie projektowania i prowadzenia badań naukowych w dużych, rozproszonych, interdyscyplinarnych i międzynarodowych zespołach naukowych. Bardzo istotne jest współautorstwo Habilitanta w ramach publikacji z badaczami z krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. Potwierdza to jego aktywność oraz zdolność organizowania międzynarodowej współpracy naukowej. Dorobek naukowy dra Strzelca obejmuje także aktywny udział w konferencjach międzynarodowych, podczas których przedstawiał wyniki swoich badań.

Podsumowując, pomimo poważnych uwag ujętych w recenzji dorobek naukowy dra Marcina Strzelca spełnia wymagania stawiane kandydatom na stopień doktora habilitowanego. Przedstawiona do oceny monografia pomimo przedstawionych uwag jest dziełem przygotowanym na poprawnym poziomie naukowym. W podjętych przez Autora rozważaniach nie brakuje elementu nowości badań pozwalających uznać, że to opracowanie wnosi wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie. Habilitant dopełnia wskazaną monografię pozostałym dorobkiem, w szczególności natury badawczej i popularyzującym naukę. Jego osiągnięcia świadczą o samodzielności naukowej oraz zdolności do prowadzenia badań na wystarczającym poziomie naukowym. Wnioskuje o dopuszczenie Habilitanta do dalszego procedowania.

Grzegorz Gutkuw